

PERIORALNI DERMATITIS

Katarina Lahovnik

1. *Kako pogost je perioralni dermatitis?*

Lahko se pojavlja že pri otrocih. Najpogostejši je pri ženskah, starih od 20 do 50 let. Obolevnost pri moških narašča, kar povezujejo z vse večjo uporabo kozmetike tudi pri moških.

2. *Kaj povzroča nastanek perioralnega dermatitisa?*

Najpogosteje se pojavi po prenehanju uporabe mazil, ki vsebujejo kortikosteroide, na koži obraza. Manj pogosti vzroki so okužbe z nekaterimi paraziti, kvasovkami, mehanično draženje (partnerjeva brada), uporaba fluorirane zobne paste, ustne vodice, alkoholnih vlažilnih robčkov in agresivnih mil. Možni povzročitelji so tudi mazila in kreme, ki vsebujejo petroleat, parafin ali izopropil miristat. Ugotovili so, da se perioralni dermatitis pri nekaterih ženskah poslabša v dneh pred menstruacijo. Zato omenjajo kot možen sprožilni dejavnik jemanje oralnih kontraceptivov. Pogosteje se pojavlja pri ljudeh s črevesnimi težavami, ki povzročajo slabšo absorpcijo hranil iz črevesja. Pri nekaterih bolnikih pa nikoli ne odkrijemo vzroka za pojav perioralnega dermatitisa.

3. *Kako se perioralni dermatitis kaže?*

Najprej se pojavi rdečina okoli ust in nosu (predvsem v gubi med nosom in usti), na njej se kasneje razvijejo drobne bunčice in posamezni gnojni mehurčki. Bunčice so velike za proso ali poper. Med sabo se začnejo združevati v večje površine, ki se lahko razširijo tudi na lice, okolico oči in celo na čelo. Bolnika koža peče in ima občutek velike napetosti kože. Srbenje je redkeje prisotno.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Najprej se zdravnik z bolnikom pogovori, katera mazila je uporabljal na obrazu. Razišče možne druge sprožilne dejavnike perioralnega dermatitisa. Nato na podlagi natančnega pregleda kože že lahko postavi diagnozo perioralni dermatitis. Kadar je bolezen dolgotrajna, je smiselno narediti teste za izključitev slabe absorpcije živil iz črevesja ter kožne teste za izključitev alergije na posamezna kozmetična sredstva, ki jih nanašamo na obraz.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Najprej lahko poizkusimo s hladnimi obkladki. Gazo namočimo v ohlajeno prekuhano vodo in jo namestimo na obolelo kožo za 15 minut dvakrat dnevno. Nato na tanko namažemo kožo z belim hladilnim mazilom. Zdravnik vam lahko predpiše še 1 % metronidazol v belobazi, ki ga je potrebno nanašati dvakrat dnevno na oboleli predel kože. Učinkovita je tudi krema ali gel, ki vsebuje 2-4 % antibiotika eritromicina. Zadnje raziskave pa nakazujejo učinkovitost zdravljenja

s kremo, ki vsebuje 1 % pimekrolimusa. Namaže se dvakrat dnevno štiri tedne zapored. Kadar se stanje slabša in se pojavlja vedno več gnojnih mehurčkov, vam bo zdravnik predpisal antibiotik tetraciklin, ki ga je potrebno jemati enkrat dnevno šest tednov. Tega antibiotika ne smete jemati hkrati z mlečnimi izdelki in preparati s kalcijem. V času uporabe antibiotika se morate izogibati soncu. Za otroke in noseče matere ni primeren.

Kadar je perioralni dermatitis posledica uporabe kortikosteroidnih mazil in kljub dolgotrajnemu zdravljenju in izogibanju dejavnikom nikakor ne uspemo doseči ozdravitve, lahko zdravimo z mazili, ki vsebujejo kortikosteroide. Vendar vsebnost kortikosteroida postopno zmanjšujemo in podaljšujemo razmik med nanosi mazila. V nekaterih primerih je bila uspešna tudi terapija s kremami, ki vsebujejo adapalen ali azelainsko kislino.

6. *Kako bolezen poteka?*

Zdravljenje je žal pogosto dolgotrajno, vse do šest tednov. V nekaterih primerih preide v kronično (dolgotrajno, ponavljajočo) obliko. Bolnik se mora zavedati, da kljub pravilnemu zdravljenju lahko pride na začetku celo do poslabšanja stanja. Kadar uspemo doseči popolno ozdravitev kože brez mazil, ki vsebujejo kortikosteroide, je ponovitev bolezni malo verjetna.

7. *Kako poteka spremljanje bolnika s perioralnim dermatitisom?*

Dodatne preiskave običajno niso potrebne. Potrebno je spremljanje bolezni, da se v primeru poslabšanja stanja pravočasno prilagodi zdravljenje (uvedba drugega mazila ali antibiotika).

8. *Kako si lahko pri perioralnem dermatitisu pomagata sami?*

Perioralni dermatitis se poslabša ob hitrih temperaturnih spremembah, ob izpostavljenosti soncu, ob uživanju določene hrane in uporabi nekaterih kozmetičnih preparatov. Poslabšanje perioralnega dermatitisa in ponovitev bolezni lahko preprečimo z izogibanjem vročini, sopari, vetru, hitrim temperaturnim spremembam. Poleti nosite širok klobuk, ki skrije pred soncem celoten obraz. Ne jejte vroče hrane (juha naj se nekoliko ohladi), pikantnih in kislih jedi, prekajenega mesa, čokolade. Ne pijte alkohola, kave in kakava. Ne uporabljajte kozmetike na osnovi alkohola. Nikdar več ne nanašajte na obraz mazil, ki vsebujejo kortikosteroide.

Da rdečina kože in bunčice popolnoma izginejo brez uporabe kortikosteroidov, je potrebno veliko samodiscipline in potrpljenja. Zdravljenje traja več tednov.

9. *Kako perioralni dermatitis vpliva na vaše življenje?*

Perioralni dermatitis lahko slabo vpliva na samopodobo žensk, saj v fazi poslabšanja tudi s pudrom težko skrijejo spremembe. Celo moški težko sprejmejo bolezen zaradi neestetskega videza kože obraza. Dostikrat zaradi želje po hitrem izboljšanju izgleda kože zopet posežejo po mazilih s kortikosteroidi. Čim prenehajo z uporabo teh mazil, ki zelo tanjšajo kožo, se zopet pojavi perioralni dermatitis. Znajdejo se v začaranem krogu »zlorabe« kortikosteroidov in ponavljajočih se izbruhov perioralnega dermatitisa.

---

10. Ali in kako lahko nastanek perioralnega dermatitisa preprečite?

Bolezen lahko preprečimo s previdno izbiro kozmetike, ki jo nanašamo na obraz, ter z doslednim upoštevanjem navodil, da mazil s kortikosteroidi ne smemo uporabljati na obrazu. Striktno se moramo izogibati dejavnikom, ki poslabšajo bolezen.